

Κυριακή ΙΔ΄ Λουκά - Τα Μάτια της Ψυχής

/ [Γνώμες](#)

Κυριακή ΙΔ΄ Λουκά (18, 35-43)

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίξειν τὸν Ἰησοῦν εἰς Ἱεριχὼ τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο, τί εἴη τοῦτο. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. Καὶ ἐβόησε, λέγων· Ἰησοῦ, υἱὲ Δαυΐδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῶ

μᾶλλον ἔκραζεν Ὑιὲ Δαυΐδ, ἐλέησόν με. Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. Ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων· Τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.»

• Μάξιμος Παφίλης, Επίσκοπος Μελιτηνῆς

Η αναζήτηση του θείου φωτός διαπερνά την ανθρώπινη ύπαρξη ως μια διαρκής πάλη ανάμεσα στο σκότος και τη θέαση της αλήθειας, μια πάλη που εκτείνεται πέρα από τα όρια του χρόνου και του χώρου, αγγίζοντας τα βάθη της ανθρώπινης συνείδησης. Μέσα στην πυκνή ομίχλη των παθών, ο άνθρωπος ψηλαφεί την πραγματικότητα σαν τυφλός που αναζητά το φως, προσπαθώντας να διακρίνει το αληθινό νόημα της ύπαρξης μέσα από την αχλή της πνευματικής σύγχυσης. «Ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα» (Ματθ. 4,16) – αυτή η προφητική διακήρυξη ηχεί ως υπόσχεση λύτρωσης για κάθε ψυχή που αγωνίζεται να υπερβεί τα δεσμά της πνευματικής τύφλωσης. Η ευαγγελική διήγηση του τυφλού της Ιεριχούς αναδεικνύει την πορεία της ψυχής προς τη θεραπεία. Σαν τη μαύρη πεταλούδα που πετά μέσα στη νύχτα αναζητώντας το φως του φεγγαριού, έτσι και η ψυχή πλανιέται στο σκοτάδι της άγνοιας μέχρι να συναντήσει το θείο φως. Όπως επισημαίνει ο Άγιος Θεοφύλακτος Βουλγαρίας: “Ὁδοῦ πάρεργον ὁ Κύριος τὸ ἐπὶ τῷ τυφλῷ θαῦμα ἐργάζεται, ἵνα μηδὲ ἡ πάροδος αὐτοῦ ἀλυσιτελὴς εἴη”.[1] Η βαθιά θεολογική ανάλυση του Αγίου Θεοφυλάκτου αποκαλύπτει πως κάθε πράξη του Κυρίου, ακόμη και αυτή που φαίνεται τυχαία ή παρεμπίπτουσα, έχει βαθύτερο σωτηριολογικό σκοπό – το θαῦμα δεν είναι απλώς μια θεραπευτική πράξη αλλά μια αποκάλυψη της θείας οικονομίας που μεταμορφώνει την καθημερινότητα σε χώρο θείας επενέργειας και σωτηρίας.

Αυτή η πνευματική τύφλωση, που βαραίνει την ανθρώπινη ύπαρξη σαν νυχτερινή καταχνιά, εκδηλώνεται με τρόπο οδυνηρό στο βαθύ πηγάδι της νύχτας, όπου η ψυχή στέκεται μετέωρη ανάμεσα στο είναι και το μη είναι, ενώ η φωνή της αντηχεί στο κενό της ύπαρξης σαν κραυγή απόγνωσης. Πέρα από τη σωματική τύφλωση, η πνευματική αδυναμία θέασης του θείου φωτός μετατρέπει τον άνθρωπο σε δέσμιο των σκιών. Η καρδιά γίνεται νεκρή γη όπου τα δάκρυα της μετάνοιας στερεύουν πριν ποτίσουν το χώμα της ψυχής.

Ωστόσο, μέσα στο σκοτάδι της αμαρτίας, η θεία χάρη αναβλύζει ως πηγή φωτός

που διαλύει την ομίχλη των παθών. Ο τυφλός της Ιεριχούς φωνάζει με πίστη “Ίησοῦ, Υἱὲ Δαυΐδ, ἐλέησόν με” και η επιμονή του ανταμείβεται με το θαύμα της θεραπείας. Η πορεία από το σκοτάδι στο φως δεν είναι απλώς μια εξωτερική μεταβολή, αλλά μια βαθιά εσωτερική μεταμόρφωση που αγγίζει κάθε πτυχή της ύπαρξης. Η ψυχή, όπως ο κρύσταλλος που αιχμαλωτίζει το φως της αυγής και το μετατρέπει σε ουράνιο τόξο χρωμάτων, δέχεται τη θεία χάρη και την αντανάκλα ως πολύχρωμη έκφραση πνευματικών χαρισμάτων. «Ἐν τῷ φωτί σου ὀψόμεθα φῶς» (Ψαλμ. 35,10) – αυτή η ψαλμική διακήρυξη αποκαλύπτει το μυστήριο της πνευματικής ὁρασης που γεννιέται μέσα από τη συνάντηση με το ἀκτιστο φως της θεότητας.

Σαν τα γυάλινα θραύσματα στο έδαφος που συλλέγουν και διαχέουν το φως της αυγής, έτσι και η ψυχή καλείται να γίνει δέκτης και πομπός του θείου φωτός, μεταμορφώνοντας την εσωτερική της φύση σε καθρέφτη της θείας λαμπρότητας. «Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ» (Ἰωάν. 8,12). Αυτή η ευαγγελική διακήρυξη του Κυρίου αποκαλύπτει τη βαθύτερη αλήθεια της πνευματικής ζωής: το θείο φως δεν είναι απλώς ένας εξωτερικός φωτισμός, αλλά μια εσωτερική μεταμόρφωση που καθιστά τον άνθρωπο κοινωνό της θείας λαμπρότητας και μέτοχο της θείας ζωής. Η ακολουθία του Χριστού γίνεται έτσι πορεία από το σκοτάδι στο φως, από την ἀγνοια στη γνώση, από τη δουλεία των παθών στην ελευθερία των τέκνων του Θεού.

Η πνευματική τύφλωση αποτελεί μια κατάσταση αυτοεγκλωβισμού στα δεσμά των παθών, όπου η ψυχή χάνει την ικανότητα να διακρίνει το αληθινό από το ψεύτικο, το ουσιώδες από το επουσιώδες. Τα μάτια του νου θολώνουν από την καταχνιά της αμαρτίας και η καρδιά παγώνει σαν λίμνη στην καρδιά του χειμώνα, αδύναμη να δεχθεί τη θερμότητα της θείας αγάπης. Μέσα σε αυτή την κατάσταση πνευματικής αποξένωσης, ο άνθρωπος περιπλανιέται στους λαβύρινθους της εσωτερικής του ερημιάς, ενώ η συνείδηση μετατρέπεται σε έρημο τοπίο όπου τα σκιώδη είδωλα των παθών χορεύουν τον μακάβριο χορό τους στο λυκόφως της πνευματικής συσκότισης. «Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ’ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν» (Α’ Ἰωάν. 1,6).

Ο άνθρωπος καλείται να αναγνωρίσει την τυφλότητά του και να αναζητήσει με ταπείνωση τη θεραπεία, σε μια πορεία που απαιτεί βαθιά συνειδητοποίηση της πνευματικής του κατάστασης και ειλικρινή μετάνοια. «Ἐξεγέρθητι ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφάσει σοι ὁ Χριστός» (Ἐφεσ. 5,14) – η παύλεια προτροπή αποκαλύπτει τη δυναμική της πνευματικής αφύπνισης ως προϋπόθεση για τη θεία ἔλλαμψη. Στην πορεία προς το φως, η Εκκλησία στέκεται αρωγός και οδηγός, μεταλαμπαδεύοντας την αγιοπνευματική εμπειρία των αιώνων και

προσφέροντας το θεραπευτικό πλαίσιο της μυστηριακής ζωής. Όπως υπογραμμίζει ο θεολόγος Γεώργιος Πατρώνος: “Ἡ Ἐκκλησία μέ τήν ἀνάγνωση τῶν ἱερῶν κειμένων δέν ἔχει ὡς σκοπό νά δημιουργήσῃ μιά προσωρινή ἐντύπωση, ἥ νά δώσῃ μερικές θεωρητικές πληροφορίες [...] Ἀποσκοπεῖ στήν πνευματική καλλιέργεια τῶν πιστῶν”. [2] Ἡ ἐκκλησιαστική διδασκαλία λειτουργεῖ ἔτσι ὡς φάρος που καθοδηγεῖ τήν ψυχή μέσα ἀπό τὰ σκοτεινά νερά τῆς πνευματικῆς σύγχυσης πρὸς τὸ λιμάνι τῆς θείας γνώσης καὶ τοῦ φωτισμοῦ, προσφέροντας ὄχι ἀπλῶς θεωρητικὴ κατάρτιση ἀλλὰ ζωντανή ἐμπειρία τῆς θείας παρουσίας καὶ μεταμόρφωσης.

Σε αὐτὸ τὸ πνευματικὸ ταξίδι, ἡ πίστη λειτουργεῖ ὡς πυξίδα που οδηγεῖ τήν ψυχή πρὸς τὸ φῶς τῆς θείας χάριτος, προσφέροντας τὴ σταθερὴ κατεύθυνση μέσα στις τρικυμίες των πειρασμῶν καὶ των ἀμφιβολιῶν. Ὅπως τὰ κύματα τῆς θάλασσας που ἀντανακλοῦν τὸ φεγγαρόφωτο, ἔτσι καὶ ἡ καρδιά του πιστοῦ καλεῖται νὰ γίνῃ καθρέφτης τοῦ θείου φωτός, ἀντανακλώνοντας τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον. Ἡ μεταμόρφωση τῆς ψυχῆς σὲ δοχεῖο τῆς θείας χάριτος ἀπαιτεῖ διαρκὴ κάθαρση καὶ ἐγρήγορση, ὥστε τὸ ἐσωτερικὸ φῶς νὰ μὴν θολώνεται ἀπὸ τὰ πάθη ἀλλὰ νὰ διαχέεται καθαρὸ καὶ ζωογόνο, φωτίζοντας καὶ θερμαίνοντας κάθε ψυχή που ἀναζητᾷ τὴν ἀλήθεια στὸ σκοτάδι τῆς πνευματικῆς νύχτας.

[1] Θεοφύλακτος Ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας, “Τὰ Εὐρισκόμενα Πάντα,” στο *Patrologiae Cursus Completus: Series Graeca*, ἐπιμέλεια Jacques-Paul Migne, τόμ. 123 (Παρίσι: J.-P. Migne, 1864), 1017.

[2] Γεώργιος Π. Πατρώνος, “Κήρυγμα καὶ Θεολογία: Θεολογικὸ Κυριακοδρόμιο,” στο *Τὰ Εὐρισκόμενα Πάντα*, ἐπιμέλεια Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόμ. 1 (Ἀθήνα: Ἀποστολικὴ Διακονία, 2003), 295.